

Ozd Gilyén Mihály, Gambucz Popa Jákob, Batizháza Mán Jakab, Czintos Lelkudeán Arszente, M.-Csesztve Rád Nikuláj, M.-Kop-pánd Ilia Josif, Gabud Oprinka Áriton, M.-Csucs Muresán Juon, Csongva-Szaes-Va-szilie, Hari Petrucz Juon, Miklóslaka Onyiga Tenaszie, M.-Gezse Nikora János, Cseke-laka Bellovári István, Nagylak Docsa Juon, M.-Káptalan Hajduk Ispász, Maros-Ujvár Borbély János.

Magyarigeni járás: Alsó-Gáld Píkos Juon, Benedek Krisztea Romusz, Czelná Medrea Arítion, Felső-Gáld Prezsa Stefan, Fenes Ulicza Nikuláj, Galacz Irimie Juon, Gáldtó Murra Jákob, Gaurény Vurvára Demian, Igenpataka Kosztea Gergely, Intregáld Nesztor Josif, Királypatak Toderucz Manoilla, Koslád Cserneu Oun, Krakko Zsomolóán Juon, M.-B.-Bocsárd Flora Beniamin, Magyar-Igen Floresku Miklós, Maros-Szt.-Imre Pópa Partenia, Metesd Sztán Gligor, Mindszent Rneza Nikolaj, O.-B.-Bocsárd Pap Káandin, Ompolyicza Lászk György, Ompoly-Prezsa Román Jakab, Petrozsán Zaharia Manuilla, Pojana Metesán Stefan, Sárd Lukács Induei, Tibor Ruzsán Nikuláj I. Szilvesztru, Tótfalud Ródea Joszif, Trimpool Slevás Juon, Zalathna Slafkovics István, Valéa-Doszului Musa Nikuláj, Vajasd Szilágyi Ferencz.

Az abrubbányai mandátum.

Az abrubbánya-Verespataki választókerület folyó hó 9-én, kedden, választott újra képviselőt. Már azon időben, midőn Lukács László pénzügyminiszter az abrubbányai mandátumról lemondott, a polgárság zöme, úgy szólván egész telje, Perczel Béni jelölésében állapodott meg és így, az előlekből ítélve, Perczel megválasztása majdnem bizonyosra volt vehető. A keddi választás tényleg igazolta is e feltevést, mert Perczel Béni óriási többséggel választott meg képviselőnek, csak is egy elenyésző csekély része a választóknak szavazott az ellenjelöltül fel-

lépett, szintén szabadelvűpárti dr. Nagy Károly bányamű-orvosra.

A választás kedden reggel, pont 8 órakor vette kezdetét; a szabályszerű fél órán belüli két-jelölés törtévéni. Boér Béla választási elnök pont 9 órakor nyitotta meg a szavazást, jelölteknek jelezvén Perczel Bényt és dr. Nagy Károlyt.

A szavazást a verespataki választók kezdték meg és fél 10 órakor már nyilvánvalóvá lett, hogy a kerület tulnyomó többsége Perczelt óhajtottá képviselőjéül, mert már az első fél órában Perczelnek 56, Nagy Károlynak pedig csak 3 szavazata volt, és a számarány ilyen is maradt az egész szavazás alatt. 10 órakor volt Perczelnek 78, Nagy Károlynak 12 szavazata; 1/211 órakor Perczelnek 112, Nagy Károlynak 19. A választási elnök végre, a szavazók már gyéren jelentkezvén, a zárórát 11 órára tűzte ki. E határidő lejártával a szavazás berekesztetett és a szavazatok megszámlálása után Boér Béla választási elnök kihirdette az eredményt, mely szerint „Perczel Béni 137 szavazattal Nagy Károly 27 szavazata ellenében, vagyis 110 $\frac{2}{3}$ szavazattöbbséggel, az abrubbánya-Verespataki választókerület országgyűlési képviselőjévé választott meg.” Az összes 214 szavazó közül leszavazott összesen 164 és csak egy csekély része, többnyire románok maradtak el az urnáktól.

A választás a legnagyobb rendben, elismerésemremlő szabályossággal folyt le, minek a jelöltek bizalmi férfai is kifejezést adtak. A választást úgy Abrubbányán, mint Verespatakon társasbéd követte, melyeken a legtöbb tősz az újonnan megválasztott képviselőt éltette.

A mandátumot a jelenleg betegen fekvő képviselőnek a napokban adja át személyesen maga a választási elnök Boér Béla, ki több választó polgárral külön e czéltől Budapestre utazik.

Városi közgyűlés.

— 1897. február 8.

Nagy-Enyed város képviselő-testülete e hó 8-án tartotta meg ez évi rendes közgyűlését Kovács Gyula polgármester elnökelete alatt, melyen a képviselők kellő számban jelentek meg. A közgyűlés pont 10 órakor vette kezdetét és érdekes, 30 pontból álló tárgysorozata miatt csak a délutáni órákban ért véget. Elnöklő polgármester, mielőtt a meghívókban jelzett tárgyakra térne, Lázár Károly és Sándor Miklós városi ügybuzgó képviselők haláláról részvételtjes szavakban emlékezett meg; ezuttal bejelentette, hogy a haláluk folytán megüresedett helyekre Incze István és Oláh András pótagok lépnek be, kik a jelen közgyűlésre már meg is lettek hívva. Bejelenté továbbá, hogy Dózsa Kálmán képviselő meghatalmazottjaként Benedek Gábor arvaszeki elnököt jelentette be. Ugyancsak elnöklő polgármester jelenté a közgyűlésnek, hogy az 1896. évre vonatkozó polgármesteri jelentés elkészült ugyan, de jelenleg még be nem mutatható, miután a technikai akadályok miatt a nyomdából még nem került ki; azonban, mihelyt a nyomtatása elkészül, a városi képviselőknek és városi polgárságunknak el fog küldetni egy-egy példány; valamint tudomásvételt végett előadja, hogy az újonnan szervezett városi szabályrendelet a vármegye közönsége által jóváhagyottan a városnak megküldetett; ezuttal elhatározta a képviselő-testület, hogy a szabályrendeletet 300 példányban kinyomatja alkalomadtáni felhasználás végett. Felolvastatott a romániai és szerbiai határon átkelő utasok ut-leveleiknek kötelező vizsgálatára vonatkozó belügyminiszteri és a magán-egyenek által üzletszerűen gyakorolt állat-gyógyítás eltiltására vonatkozó földmívelésügyi miniszteri rendelet.

A helybeli kir. járásbiróság jelenlegi szűk és a város belterületéről meglehetősen távoli helyiségére való tekintettel a gyulafehérvári kir. törvényszék elnökének átíratára vonat-

zatos a természettudományi ismereteket venni mértékül a kultúra megítélésére? Az elemzés alkalmasint azt derítené ki, hogy nem annyira a szűkebb értelemben vett természettudományok, mint inkább a tudományok általában kell ily jelentőséget tulajdonítanunk, hogy nem annyira a fizika és a biológia törvényeinek az ismerete, mint inkább a szellem bármily módon való kiművelése dönt a népek fensőbbiségének a kérdésében; du Bois-Reymond théziséből csak azt jegyezzük meg, hogy amíg egyrészt jellemző megnyilatkozása a természettudományt felmagasztaló szellemnek, másfelől tanúbizonyság arra az erős német érzületre, mely Emil du Bois-Reymond lelkét eltöltötte.

Mert ez a nagy tudós, akinek ősei a nantes-i ediktum visszavonása idejében költöztek Franciaországból Németországba, nagy német volt, szinte közel járt a sovínizmushoz. Annál különösebb példája az atavizmusnak, hogy a francia sajtóságokat mégsem irhatta ki magából. Ő, aki rajongott a német irodalomért és könyv nélkül megtanulta a „Faust” első részét, írásmódjában sokkal inkább francia, mint német. Egyszerű, világos és józan. Nincsenek ködös mondásai, hirtelen kitérései. Nyelvezete nem cziczomás, de elmés; nem deklamál és nem halmoz szóvirágot szóvirágra, mint a németek legtöbbje; de a gondolat plasztikus és a kifejezés concis, mint a mult század francia

írónál. Ezekkel rokonságot is tartott és gyakran fordult hozzájuk. Azokban a beszédekben, melyeket, mint a berlini akadémia titkára, a Leibnitz-napokon szokott mondani, sokszor emlékezik meg az enciklopédistákról, sőt egyik beszédét éppen az elfelejtett és lenézett La Mettrie dicsőítésének szentelte.

Tudományos érdemei ugyan nem ezekhez a beszédekhez fűződnek; de ami érdekessé teszi, azt bennök találjuk meg. A tudománytárházát az idegéletten törvényeire vonatkozó fölfedezései, az állati elektromosság tüneményeit földérintő vizsgálatai gyarapítják, még pedig elegendő mértékben, hogy nevét mindenkor a tudományos életben megalapítói között említsük; de tudományának bősége, szellemének élessége a beszédekben nyilatkozik meg nemcsak legerősebben, de a legérdekesebben is. Különösen két beszédre illik ez, melyek a tudomány értékével foglalkoznak. Az egyik: „A természettudományi megismerés határaitól”, a másik: „A hét világ-rejtély”-ről szól.

Több mint husz éve már, hogy az első beszédet elmondta. A természettudomány diadalát ülte és korlátlan elbizakodottsággal uralkodott a szellemeken. Am du Bois-Reymond, akinek nagy része volt a természettudomány kiépítésében és aki illetékes volt ítéletet mondani az értékéről, elég bátor és eléggé mély gondolkodó volt, hogy

az általános elragadtatás közepette meglássa az ingatag állapotokat és reámutasson a modern természettudomány gyöngeségére, hogy nem tudja megismerni a jelenségek lényegét.

A vezér, ha befejezte a hódítás munkáját, — ilyenformán kezdődik a híres beszéd — szemlét tart és megállapítja birodalmának határait, számot vet az erejével, hogy tudja, meddig terjeszkedhetik és mihez kell tartania magát. Ideje megvizsgálni a természettudomány hódításait is és számot adni a határaitól.

És ezek a határok nagyon közel vannak. Nemcsak a világ alapokat és végcélját nem ismerhetjük meg és más rejtélyek is vannak, melyek kulcsát hiába keresi a természettudomány. Laplace azt mondja, hogy ha olyan agyvelőnk volna, mely ha csak egy pillanatra is fel tudná fogni az összes atomokat, ahogy azok a világűrben el vannak helyezve, egymás felé törnek, vagy egymástól távolodnak, ha csak egy pillanatra is betekinthetnénk a természet egész működésébe, lehullana szemünkről a fátyol, mely nem engedi, hogy meglássuk a multat és a jövőndőt. Az a formula, mely az összes természeti erők valamely pillanatban való állását kifejezi, magában hordja a multnak és a jövőndőnek minden titkát. Aki a világot alkotó atomok munkáját egy percze megláthatná, ebből az ismeretből kiszámít-

kozólag a képviselő-testület elhatározta, hogy a város központján levő br. Kemény-fele emeletes épületet kedvezményes árban fogja felajánlani a járásbírói hivatalok beállítására, illetve elhelyezése végett.

Előterjesztettek a már előzőleg a városi számvevő bizottság által felülvizsgált 1896. évi majorsági, alapítványi számadások, valamint a városi árvi zárszámadás és mérleg, melyek minden ellenvetés nélkül elfogadtattak és a megyei számvevőséghez leendő be- küldésük elhatározottat.

Elhatározta a közgyűlés, hogy a városi közpénzek az 1897. évben is a helybeli ki- segítő takarékpénztárban fognak elhelyez- tetni.

A városi tisztviselők nyugdíj-alap állásá- ról jelentés után örömmel veszi tudomásul a képviselő-testület, hogy a Benda-fele men- ház berendezett és már is két elaggott, teljesen munkaképtelen lakója van.

Jegyzőkönyvi köszönetet szavaz meg Ko- vács Károly szűcsnek 100 frtos elemi leány- iskolai alapítványáért; az alsófoku kereske- delmi és ipariskolai tanítók fizetésének meghatározása és kiutalása elhatározottat.

Favágatási biztosnak egyhangulag Fonyó József képviselő választott meg.

A városnak Fehérvári Károlyval kötött adás-vevési szerződése névszerinti szavazás- sal elfogadtattott; ezzel kapcsolatosan elnöklő polgármester indítványára Csató János, Gás- pár János képviselők hozzászólása után a képviselő-testület már a közgyűlésen elvileg kimondja, hogy a Fugad község tulajdonát képező mintegy 1400 kat. hold erdőséget — ha a vásárlás sikerül — megveszi s meg- bízta a tanácsot, hogy a saját kebeléből ki- küldendő bizottság által az erdőterületet bejárni, a vásárt megkötni és eljárásuk eredményét a jövő, legközelebbi közgyűlésen bejelenteni ne mulasszák el.

Kedvező elintézetést nyert Sándor Károly városi kölcsönének fizetési időhaladék enge- délyezése, Selmecei Sándornak leánya ki- képeztetése iránti segélyezése, özv. Grünfeld

Ignáczné óvodai alapítványának törlése, va- lamint a magyarigeni református templom restaurációja költségei fedezése iránti se- gély kérése.

Az időközben megüresedett polgári nyilak Nagy István rendőr-biztosnak, Fazakas Ist- ván irnoknak és Dezső Miklós, Mátyás Sán- dor városi képviselőknek határozattal ki- adatni.

A képviselőtestület kebeléből megalaki- tandó szakbizottságok megválasztása, va- lamint több elnöki előterjesztés után Áron János iparos szavazattöbbséggel a polgárok sorába beválasztottat.

Referens.

Bíró Lajos levele.

A napokban az egész magyar sajtó a leg- nagyobb elismeréssel szölt Bíró Lajosról, hazánkfiáról, ki messze világokba ment, hogy hazájának és a magyar tudománynak dicső- séget szerezzen. Minket Bíró Lajos sorsa közelebről is érdekel, mivel Bíró közös czélt tűzött ki a mi Fenichel Sámuelünkkel, kit, sajnos, elvesztettünk, de aki városunk- nak dicsőséget szerzett.

A hála érzete szólal meg Bíró leveleiből, melyet Fenichel Simon urnak írt és melyet — Fenichel ur szíves engedelméből — alább egész terjedelmében közlünk. Sorait olvasva meghatottság vesz rajtunk erőt és megha- tottan kalapot emelünk a valódi magyar ha- zafi, derék tudós előtt, ki a messzi távol- ban is magyar maradt, a magyar hazának él és szívében az emberi tulajdonságok leg- szebbikét, a hálát, szólaltatja meg.

Bíró Lajos levele a következőképp szól:

Friedrich-Wilhelmshafen 1896. jun. 20
(Deutsch-Neu-Guinea)

Mélyen tisztelt Uram!

Amikor én a múlt év júniusában N.-Enye- den jártam, még utazásom terve nem volt annyira nyélbe ütve, hogy beállhattam volna kedves szüleimhez, kérdvén, mit izennek elhunyt kedvesük emlékének? Vállalkozá- som végződhetett volna otthonmaradással,

kinevetéssel is, hát jobb volt akkor még hallgatni róla, bár sulyosan éreztem, hogy elutazásom esotere ezzel Önöknek megérde- melt szemrehányásra adok okot. De meg a brassói vonattal nagyon kora reggeli órák- ban érkezve, csak annyi időt töltöttem ott, míg Csathó alispán urtól a bedellői barlang hollétéről felvilágosítást, s br. Bánffy szol- gabíró urtól ajánló levelet nyertem a to- roczkó-szt-györgyi unitárius paphoz, kinek szíves vendégszeretete mai napig is kedves emlékem.

De mégis! — annyi időm mégis maradt, hogy meggyőződtem, hogy — dacára a ki- rakatban pompázó nagyváradi ezüstkoszoru dícsékesének — még az enyedi híres kol- légiumban is ritka lehet a Körösi Csoma és Fenichel! A kollégiumban és előtte össze- sereglett diákság közt hiába kerestem ma- gamhoz utitársat. Arra, hogy gyalog akarok menni, mind eloldalogtak tőlem. Hát még ha ide kerestem volna magamnak társat?!

Bizonyára Önök is természetesnek fogják tartani, hogy elhunyt kedves bátyja itteni sorsa iránt már magamtól is nagyban ér- deklődöm, azoktól, akikről megtudom, hogy személyesen ismerték s vele érintkeztek, tudakozodom, s amit hallok, mindjárt fel is jegyzem, és ha majd az egészről teljes ké- pet nyerek, annak közlését kötelességemnek ismerem. Közös sors, ieht, közös végzet köt össze bennünket! Ki tudja, nem kell-e ma- holnap az én nyomomat is úgy keresni, mint én keresem most az övét? Számítok rá, hogy amint én fogom megbecsülni elhunyt pályatársam sírját és emlékezetét, úgy vár- hatom csak én is azt az én utánam követ- kezőktől. Ugy kell annak lenni, hogy nem ő volt az első, s nem én leszek itt az utolsó!

Fenichel Sámuelről itt mindenki csak jót, csak dicséretet beszél. Dicsérik szorgalmát, dicsérik merészségét, melylyel ismeretlen vidékekbe hatolt.

Mindazok után, amiket itt hallottam és látok, nekem az a meggyőződés, hogy gya- nus halál-okról itt nincs mit beszélni, elve- szett gyűjteményeket nincs miért keresni.

Nem valami félreeső helyen, népes tele- pen, szigoru pedanteriával kezelt s ellen- őrizett kórházban, odahozatala után négy nap mulva, folyton eszméletét megtartva érte a halál. Még beszélhettem azzal a vörös- keresztes ápolónővel, aki utolsó napjaiban folyton mellette volt. Én az utolsó betűig hi- szek a hazaküldött kórházi jelentéseknek, mert látom, hogy kezelik és ellenőrzik e kórházakat?

Sőt arról is meg vagyok győződve, hogy elveszett gyűjteményeket sincs miért keresni. Látom, mily szigoru pedánsan kezelik itt a hagyatékot, mióta itt vagyok, személyesen ismerem azt a hivatalnokot, aki a Sámuel hagyatékát kezelte, s akit a pedánsak közt is a legpedánsabbnak, a legszigorubbán be- csületes hivatalnoknak és embernek tanul- tam ismerni.

A hirtelen meghalás itt nem lep meg senkit, csak az otthoniakat. Itt úgy szokás meghalni. Hogy a hagyatékért rendesen re- criminatio jön, itt egyikünk se csudálkozik, ez is megszokott dolog, a kezelő hivatalnok- nak is csak először esik rosszul, azután meg- szokja, mikor három hagyaték után kettőre rendesen vizsgálat következik; hát nem hagy ki egy gombot se.

Mos van egy hasonló eset. Egy Lehman nevű hamburgi születésű hivatalnok 4 évet mint hajós, 3 évet mint a társaság hivatal- noka töltött itt. Most májusban ment volna

hatná mindazt, ami a múltban történt és mindazt, ami a jövőben történni fog. Az előtt nem volna többé titka a rejtélyes termé- szetnek, az idők homályába vesző történe- lemnek, a mindennapi életnek. Szükségké- pen történik minden a világban, veletlen, vak eset nincs és aki csak egy pillanat mun- káját látja is egész teljességben, az előtt nincs többé titok, — kiszámíthatja vala- mennyinek a megfejtését.

Csalóka remény! — mondja du Bois-Rey- mond. Tegyük fel, hogy a természettudó- soknak sikerül annyi adatot összehalmoz- niok, amennyi fölér azzal, amit Laplace óhajjt és tegyük fel, hogy akad ember, aki mindezt egyesíti az agyában — vajjon nyo- mára jön ezzel minden rejtélynek? Távól- ról sem! Még a Laplace-fele agyvelő, tehát a legtökéletesebb tudós is kénytelen lesz meghátrálni bizonyos problemák elől. Még ha csakugyan sikerülne is egy formulába összefoglalni az atomok munkájának minden képletét, még akkor sem tudnók megismerni, hogy, például, mi magyarázza meg az ér- zéki benyomásoknak lelki képzetekké való átalakulását? Miként történik, hogy vala- mely folyamat természettani tüneménnyel kezdődik és lélektani jelenségben végződik? Nem tudnók megérteni, miként van, hogy valamely benyomás, mely az ideg végere hat és az idegrostban molekuláris mozgást idéz elő, ami természettudományi jelenség,

az agyban fájdalomérzéssé alakul át, ami a lelki világ tüneményei közé tartozik? Csak az egymásutánt látnók; de a miért-et nem érthetnők meg... Még hat ily problémát említ du Bois-Reymond. — a hét világ-rejt- ély czimen — melyeknek nemesak ma nem tudjuk a megfejtését, de a jövőben sem fog- juk tudni. Ignorabimus! Ez az a szomorú szó, melylyel a természettudósoknak vallo- mást kell tenniük gyengeségeikről és mely- lyel rezignálú kénytelenek a természet nagy titkai előtt.

Azóta, hogy du Bois-Reymond elmondta a tudománynak ezt a kritikáját, sokan meg- ismételték a vádakat, melyekkel a termé- szettudomány elbizakodottságát támadta; de senki nem volt oly hivatott a bírálatra, mint ő. Ott volt a természettudomány bölcsőjénél, hatalmas része volt abban, hogy erőssé fej- lődött és ime: legelőször tudott szót emelni a tulkapások ellen. Kutatásaival a tuda- mányt gazdagította; de kritikájával az új fejlődés útját egyengette. A kézikönyvek vizsgálatairól szólnak elismeréssel és az egyetemeken fölfedezéseit tanítják; de előt- tünk a tudomány határainak kimérése teszi nevezetessé és művéből az ismeretek érté- kének a megállapítása ragad meg bennün- ket, mert abban a század egész munkájá- nak a mérlegét látjuk.

Salgó Ernő.

haza megtakarított keresményével. Otthon menyasszonya várta. Két héttel a hajó indulása előtt temették el. Mindenki biztosra veszi, hogy a halál okaért is, a hagyaték-ért vizsgálatot indít a szülők aggodalma.

Hja! itt így halunk meg! Ahány ház, annyi szokás! Van nekünk egy közönséges vendégünk, mely annyiszor teszi látogatását, míg végre megszokjuk, s tán sohase, tán egyszer viszontlátogatást követel. A váltóláz. Megjön látható ok nélkül, megjön minden legkisebb életrendi excessusnál. Aki jól lakik, megkapja, aki nem eléggé táplálkozik, szintén. Aki fáradságos munkában vagy utban kifárad, megkapja, ha nem mozog eleget, szintén. Ha keveset alszik, vagy sokat nagyon felmelegszik, vagy kissé meghül. De legbizonyosabban megkapja, aki az erdőben sokat jár, pedig a telepen túl pár száz lépésre mindenütt végtelen erdő kezdődik, s a gyűjtőnek itt a legjobb tere. És ha az a hivatalnok, akit itt ismerek, s aki három év óta, mióta itt van, be nem tette az erdőbe a lábát, egy idevaló gyümölcsöt meg nem kóstolt, ételét kiméri, csak théát vagy ásványvizet iszik, naponként kétháromszor vált tiszta ruhát, míg csak az esős időszak tart, csak úgy megkapja a maga nyolczadnapos lázat mint én, aki naponként az erdőséget bujom, — van-e benne csudálni való, hogy Sámuel törhetetlennek tartotta az egészségét, mikor esztendeig lázmentes maradt, pedig kénytelenségből és kedvből mindennek az ellenkezőjét tette?

Az elveszett gyűjtemények ügyére, amit én tudom, Sámuelnek egy szüleihöz intézett levele adott alapot, melyben írja, hogy 16 láda gyűjteménye áll készen a hazahozatalra. — Hat hiszen ezt a hagyaték-felvévőnek csak más, nagyobb ládába kellett csomagoltatnia, hogy néhány ládát elveszítettnek gondoljanak! Azután pedig, Önök tudják legjobban, hogy sokszor kellett anyagi viszonyokkal küzdenie, s valószínűleg ezért gyűjtését eladnia is. Már velem is megtörtént ez, pedig nekem az ő sorsából tanulni volt alkalmam. Én magam láttam már idáig három nyugtatványt, egyet eladott lepkekről, kettőt néprajzi tárgyakról. Amikor észrevették az illetők, hogy Fenichel gyűjtései iránt érdeklődöm, maguk hozták el hozzám megmutatni. Az igaz, hogy a tárgyak számáról a nyugtatvány nem szól.

Bizony, itt hat hónapig kell várni, míg a sürgős segítség megérkezik.

Megvallom, hogy a közeli Stephansortban, pedig sokszor volt alkalmam, még nem voltam, s így Sámuel sírját se láttam. Egyenesen ő miatta nem mentem oda.

Nem irtam meg eddig Önöknek, kedves meglepetést akartam vele szerezni. De mert látom, hogy még várnom kell vele, már most megírom. Vegyék jó szándékomat úgy, hogy az rövid idő kérdése, de talán, mire e sorok kezükbe jutnak, már meg is történik. Eddig igen prózai ok, pénzkérdés tartott vissza. De most már ezen is segítve van Budapesti pártfogóim és barátaim, a Természettudományi Társulat állattani szakosztályának tagjai, ugyanazok, kik azt a szép ünnepélyt rendezték Fenichel Sámuel emlékeztérére, körükben 100 frtot gyűjtöttek és juttattak ma kezemhez. Pártfogóim és jóakaróim nem fogják rossz néven venni, ha szíves adományukat erre fordítom.

Mert én is akarok millenaris ünnepélyt. Minden, ami magyar Uj-Guineában, ő a halott, s én amíg élő, ő végezte itt a múlt ezer évet, én

kezdem az utat. Álljunk meg itt a határkőnél, becsüljük meg a multat és merítsünk belőle lelkesedést a jövő munkájára!

Az lesz az én millenaris ünnepélyem, hogy felkeresem a Fenichel Sámuel sírját, először lefényképezem, úgy amint találok, azután feldíszítetem s ünnepélyt tartok sírjánál, megkoszoruzom az ünnepelő háza, a magyar tudomány, családja és az én nevemben, magyar és német beszédben elmondom a meghívottaknak, miért gyűjtöttem egybe őket? s végül lakomát adok az elhunyt tisztelőtérre.

Mondom, kedves meglepetésül tartogatam e tervemet az Önök számára, de hát minek rejtegessem, mikor tudom, hogy előzetes tudatásával is örömet szerezhetek?

Akármenyire is örültem neki, hogy kegyeltes tervemet már most beválthatom, két hónapra, mert szíves baráti meghívás folytán olyan vidékre mehetek most nyugat felé, ahová, meglehet, sokáig nem juthatnék el, Berlinhahfenbe.

Tegnap jöttem vissza néhány napi kirándulás után abból a hegységből, melyre szegény Sámuelünk utolsó idejében olyan nagyon vágyakozott, a Hanseman hegységből.

Ha szíves leveleikkel megörvendeztetni akarnak, czímem mindig, míg csak Német-Uj-Guineában vagyok: Biró Lajos, Friedrich-Wilhelmshafen (mindig magyarosan írom a nevemet, úgy ismerik itt is). Itt van a főposta, innen osztanak szét minden levelet, s itt mindig tudják, hogy hol vagyok?

Szíves üdvözlötét küldi Önnek és kedves családjának

igaz tisztelőjük:
Biró Lajos.

A nagyenyedi önkéntes tűzoltó-egyesület évi rendes közgyűlése.

A nagyenyedi önk. tűzoltó-egyesület évi rendes közgyűlést folyó hó 7-én tartotta meg az ügy iránt érdeklődők és a működő tagok nagy részvétele, s még nagyobb érdeklődése mellett.

Az egyesületi tagok Végh Samu alparancsnok vezetése alatt, élükön a zenekarral vonultak be a városház nagytermébe, hova a parancsnokság Lázár István főparancsnokkal és Kovács Gyula polgármesterrel a zenekar hangjai mellett lépett be. A zenekar által játszott himnusz elhangzása után, a főparancsnok elfoglalta elnöki széket és a következő szép beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Tisztelt közgyűlés! Kedves Bajtársak! Öröm és bánat szaporán váltakozik az egyes embernek és testületnek életében. Én is örvendek, mikor egyesületünk tiszteletbeli, pártoló és működő tagjait meleg érdeklődéssel összegyűlve látom; de másrészt nem titkoihatom el, nem is szabad eltagadnom mély megindulásomat. Egyesületünknek két régi tagját kellett a közelmúltban elveszítetnünk; két olyan tagot, akik a mi zászlónk mellett azóta küzdöttek, a mióta azt a lelkes alapítók először felemelték; akik az élet harczaiban kifáradva is hűséges társaink voltak az utolsó lehelletükig. Hajtjuk meg emléküek előtt a mi lobogónkat; ez legyen örök nyugalomukban dicsőséges szemfedőjük. Mi pedig az ő példaiból merítsünk férfias kitartást és hűséget a közös szolgálatára.

Igenis, itt a mi kedélyünk mindenféle hangulatának az egyesület szolgálatában kell felolvadnia. A hajónak járását az irányító állása szerint szabják meg; a mi utunkat pedig a szeriut kell kijelölnünk, amint azt a folytonos fejlődés megkívánja. Haladni kell mindig megállapodás nélkül; a megállapodás, bármily rövid legyen is, visszamaradást jelent; mert azalatt a gyorsan fejlődő események elhagynak bennünket.

A fejlődés kívánta célok közül ez alkalommal különösen kettőt kívánok megjelölni. Pártoló-tagsági intézményünk nem bizonyult oly erős fundamentumnak, amelyre bár csak egy-két évi jövedőt is építeni lehetne. Működő tagjaink régi gárdája, bár buzgalomukról és kötelességérzetükről a legmelegebb elismeréssel kell szólanom, öregsege miud nagyobb kiméletet igényel és érdemel; a munkabíró ifjabbak egy része pedig nyári időben a városon kívül dolgozván, kötelességét a gyakorlat és veszély esetén nem teljesítheti; egy kis résznek pedig — ószintén kell szólanom — a buzgalma és szolgálati pontossága kívánni valót hagy maga után.

Anélkül tehát, hogy nagyon sötét színeket használnék, némi aggodalommal nézek azon eshetőség elé, mikor városunk vagyonbiztonsága érdekében összes erőnket ki kell fejtenünk. Ezért fordultam városunk nemes tanácsához és képviselőtétéhez, hogy tüzen-dészeti szabályrendelet alkotásával új és erőteljes lendületet nyerhessünk. Ez a szabályrendelet volna hivatva, hogy megapadt sorainkat tetterős és tanulékony ifjuság töltse ki; ez volna arra hivatva, hogy a szakképzett tűzoltóságot vész esetén a kötelezett tűzoltók segédcsapatai támogassák; ez volna hivatva arra is, hogy kedvezőbb vagyoni állapotunk folytán a legszükségesebből, a tűzvesz helyén való gyors megjelenésről gondoskodhassunk.

Én bizalommal nézek a jövőmbe. Az nem lehet, hogy erős akaratom, ószinte törekvéseim, habár lassu lépésben is, végre diadalhoz ne jussanak. Bizalommal tekintek a jövő elébe, mert meg vagyok győződve, hogy Önök, kedves bajtársaim, megértették aggodalmaimat és segítségünkre lesznek egyesületünk fejlesztésében. Önök meg vannak győződve, hogy a parancsnokság legjobb lelkiismerete szerint intézi a felmerülő ügyeket; s nem fogják egyesek elégtelensége és írfiatlan sugdosása által ezen nagy felelősséggel és munkával járó intézménynek erkölcsi erejét csökkenteni.

Isten segedelme velemünk a jövőmbe! Ezzel az óhajttással az önkéntes tűzoltó-egyesület 1897. évi rendes közgyűlését megnyitottnak nyilvánítom.

A hatásos és éljenzéssel fogadott megnyitó beszéd után Kovács Gyula polgármester, egyesületi tiszteletbeli tag szólalt fel s indítványozta, hogy a szép megnyitó beszéd jegyzőkönyvileg örökítették meg, mit a tagok lelkes eljenzés mellett egyhangulag elfogadtak. Ezután Székelyhidy Ödön e. titkár olvasta fel, a jelenlevők mindinkább fokozódó érdeklődése mellett, szépen kidolgozott titkári jelentését, mely alkalommal az egyleti főparancsnok indítványára a titkárnak szép jelentéséért, valamint az egyleti ügyek iránt minden időben tanusított érdeklődéséért és munkálkodásáért a közgyűlés elismerését fejezte ki. Ezután Kovács Gyula polgármester, mint a számadás vizsgálatára felkért bizottsági elnök, terjeszti elő az 1896. évi számadást s indítványozza, hogy Vajda Péter pénztárnoknak a felmentvény megadassék s lelkiismeretes működéséért jegyzőkönyvileg köszönet szavazzassék. Majd Vajda Péter e. pénztárnok olvasta fel az 1897. évi előirányzatot, mely minden felszólalás nélkül elfogadatot. Midőn a költségvetés elfogadását a főparancsnok határozatilag kimondta, egyszersmind Kovács Gyula polgármesternek, mint aki bokros teendői közepette is nagy érdeklődéssel viseltetik egyesületünk iránt, a közgyűlés elismerését és jegyzőkönyvi köszönetét nyilvánítja.

Ezután a főparancsnok bejelenti a közgyűlésnek, hogy az alapszabályok, melyeknek tulajdonképen ez évben kellett volna elkészülniök, közbejött akadályok miatt, és különösen azért, mert az országos tűzoltó-

szövetség alapszabályai is most vannak jóváhagyás czéljából felterjesztve, s miután a helybeli egyleti alapszabályzatnak is a szövetség alapszabályai keretén belül kell mozognia, be nem terjeszthetők; megbízást kér tehát a közgyűléstől, hogy az új alapszabályokat a jövő közgyűlés alkalmával terjeszthesse be. Ezen jelentést a közgyűlés tudomásul vette, majd Kovács Gyula polgármester indítványára a főparancsnoknak, az egyleti élet fejlesztése és fáradságot nem ismerő buzgalmaért, a közgyűlés köszönetét fejezte ki. Több tárgy nem lévén, sem indítvány be nem adatván, a közgyűlés a zenekar indulója mellett a főparancsnok lelkes éljenzése közepette ért véget.

T.

A Bethlen-kollégium ifjúságának táncestetélye.

Arany-monogrammos, választékos izléssel készült meghívók szép és nagyszámú közönséget gyűjtöttek össze február hó 6-ára, az ódon városháza újból festett nagytermében, egy rég idők óta híres-nevezetes mulatságra; a Bethlen-kollégium ifjúsági táncestetélyére. A szürke idő havazásra fordult, hogy a téli világ is fokozza a béli hangulatot, mintha Pallas Athenae interveniált volna kedvelt híveiért az időjárás fő-főintézőjénél; künn éles hó csapkodott szembe, hogy annál édebben hasson a szépen díszített táncsterem barátságos, tde levegője.

A toronyóra elverte a nyolczat. A díszes jelvényekkel ékesített rendezőség — élén Fogarasi Albert professzorral — már együtt volt s rendre érkezett a közönség. Városunk és vidékének szép asszonyai, szebbnél szebb fiatal leányai kezdték benépesíteni a termet, jólőre is csinos tánczrendeket kapva jutalmul megjelenésükért a fess diákoktól. Megjelentek a protektor urak is, majdnem teljes számmal: Felszeghy Sándor, Folyovich Sándor, Gáspár János, Müller Mihály, Reinbold Olivér és Szalánczy Lőrincz; csak a főhelyen fölállított díszes emelvény, a lady patronesse helye várt még urnőjére. 9 óra után kevéssel, midőn már teljesen együtt volt a díszes közönség, harsány éljenzés s a Rákóczi üdvözlő hangjai mellett érkezett meg Felszeghy Sándorné szül. Léczfalvi Gyárfás Gizella ó nagysága, a népszerű lady patronesse, gyönyörű kivitelű gaze-val és gazdag tollpremmel díszített nehéz, sárga selyem öltözékben. A teremben egy pillanatra csend lett. A közönség az emelvény felé sietett, hol rövid üdvözlés és a szokásos bemutatkozás után Fogarasi tanár, elnök, pompás fehér kaméliacsokrot nyújtott át a szeretetreméltó urnőnek.

Erre megkezdődött a táncz és — egy órai szünettel — aranyos jó kedv s folyton emelkedő vidám hangulat mellett folyt reggeli 5 óráig.

Mit írjak még egyebet? . . . Sokat kellene. Színes képet festeni, mint a művész ecsetjével, a jelenvolt szépek gyönyörű csoportjairól; dalt zengeni, mint a költő, arról a sok szép ifju leányról, kik a fényes teremben bájosan tovalebbentek; dythirambot örömtias tollal arról a végtelen boldogságról, mely ez estén annyi kis szívecskét megrezegtetett — — — Krónikás tollam bizonyára fölmondaná a szolgálatot! — — — Azért hát csak örömmel konstátalom, hogy az idej ifjúsági táncestetély méltó utódként sorakozott fényes elődeihez. A rendező bizottság élvezetes, kellemes estét szerzett

vele közönségünknek, amiben tekintélyes része van a lady patronesse-nek is, ki nemcsak nevet adta, de fáradozott is akárcsak egy legbuzgóbb elnök a mulatság sikere érdekében. Személyes megjelenése emelte az estély fényét s kedvelt egyénisége együtt tudta tartani a telt házat a késő reggeli órákig.

A mulatság jó híre messzebből is vonzott vendégeket, így főként nagyobb számban Kolozsvárról, továbbá Tordáról, Sz.-Udvarhelyről stb.

A rendezés figyelmes és aprólékosan gondos, a táncsterem padozatának praeparálása kifogástalanul jó volt.

A zenét ifj. Káló Géza ambíciózus primásunk jól szervezett fiatal zenekara szolgáltatta, még pedig a közönség teljes meglegedésére. Ha így halad a zenekar: nem sokára első helyre küzdi fel magát.

A négyeseket 50—60 pár tánczolta. Az estélyen a következő hölgyek vettek részt:

Benkő Berta (Csucs), Bihari Istvánné, Bihari Jolán, Birksteiner Hermin, Boér Dénesné (Torda), dr. Boér Jenőné, Boér Örzse (Tövis).

Derzsi Albertné, Derzsi Róza (Fintaháza).

Felszeghy Sándorné, Fekete Irénke (Magyar-Igen), Fogarasi Albertné, Folyovich Sándorné, Folyovich Annuska.

Gyarmathy Kamilla.

Özv. Józsné Ludvig Olga.

Baczkamadarasi Kiss Bálintné (M.-Igen).

Löte Lajosné, Löte Pirike, Löte Melinda (Tövis).

Dr. Magyarai Karolyné, Makovicska Ottóné, Dr. Malom Zsigmondné, Medgyes Erzsé, Mórággyi Istvánné, Mórággyi Margit, Müller Mihályné, Müller Irénke.

Pásztoly Róza (Csapó), Pávai Anna, Reinbold Olivérné, Reinbold Klotild, Reinbold Ella.

Simon Elekné (Vadasd).

Szabó Gyuláné, Szabó Giza (Csucs), Szathmári Pálné, Szathmári Bella (Miriszló), Szilágyi Farkasné, Szilágyi Gizi.

Tóth Miklósné, Tóth Irénke, Török Istvánné, Török Lenka, Török Irma (Ozd).

Ujvári Imréné, Uray Lászlóné, Ürmösyiné, Farkas Mária.

Vass Berta (Vadasd), Váro Ferenczné, Váro Jolánka, Végh Katus, Vincze Dánielné, Vincze Ára.

Dr. Winkler Albertné.

A mulatság anyagilag is szépen jövedelmezett. Összes bevétel: 385 fnt 50 kr volt, melyből 100 fntnál több esik a jótékony czélra.

Vidi.

Fővárosi levél.

Budapest, február 6.

Ejh, beszélhet a pesszimista,
A kebel manap nem sivár!
S mi ott belül a tüzet szítja,
Nem a Mumm és a kaviár.
És bármi rosszat mond a márul,
Lépten-nyomon élénkbe tárul
A rendithetlen ezáfolat:
A szenzációs hir-rovat.

Hisz napról-napra véres árnyak
Bús légiója száll felénk.

Öngyilkosok, kik köztünk jártak,
S kiket még tegnap ismerénk.

Igen . . . téved a pesszimista,
Hisz oly világos, olyan tiszta:

A kebel hevül még ma is,

De hát az érzés már — hamis.

Ember hiába küzd ez ellen,
Gyógyszert rá jobb, ha nem keres —
A vétkes csak a mai szellem,
Mely szörnyű módon beteges.
Egy ifju pár tragédiája
A megdöbbentő pelda rája.
. . . Egy medikus s egy bohó lány —
— És így teszi ezt mindahány. —

Két üres helyet hogy betöltött
A Kisfaludy-társaság,
Egy humoristát és egy költőt
Ékesít most a palmaág.
Egy köcsögkalap volt az urna —
És emiatt sok troubadur ma
Vágyát, reményét — o, Dei! —
E cizlinderbe fekteti.

Hej, fényes volt a menza-bankett,
Hogy fényesebb tán nem lehet;
S a közönség is számosan tett
A meghívásnak eleget.
Mig Wlassics bókra bókot tosztot,
Eldeklamáltak számos tósztot —
S mert ez a szokás mindenütt:
Dicsérték szörnyen a menütt.

Három kis, hercezig grófkisasszony
Nagyot gondolt egy szép napon —
S hogy dicsőítő dalt fakasszon
A muzsa-csókos ajkakon,
Kis ballet-szoknyát öltött szépen —
A testzsin tricót passzolt épen . . .
S így akár esküt is teszek,
Hogy „bevaltak“ a komteszek.

A láb formás és szép a termet . . .
Hát kell-e ennél több falán?
Hisz a siker sem mindig termett
A kritikusok asztalán!
Oh, a Mariska hódít már is —
Didi sikere kolosszális . . .
És bizony nem egy nyalka tiszt
Szereti már a kis Alice-t.

Vége — kérem — az operettnak,
Mit madame Rigó inscenált.
Az emberek már mást nevetnek
És dicsőítik Kárnevált.
De hisz mindennek ez a sorsa,
Egyszer magasban, majd a porba, —
És czimnek illik már ide
A perpetuum mobile.

Alvinczi jogász.

Vegyes hírek.

— **Hadászatiilag fontos vasut.** Folyó évi július havában fogják megnyitni a hadászatiilag fontos egyvágányu határvasutat, mely Alvincztől Nagy-Szebenen át a Vöröstorony-szorosig fog járnies személyszállításra van berendezve. A román kormány, melynek ehhez a vasúthoz csatlakozó vonatot kell építeni, két évi halasztást kért.

— **Takarékpénztári közgyűlés.** A nagyenyedi kisegítő takarékpénztár évi rendes közgyűlését e hó 14-én délelőtt 10 órakor tartja a városház dísztermében.

— **A „Nagyenyedi Papíráru-gyár és Könyvnyomda részvénytársaság“** jövő vasárnap délután 4 órakor tartja meg a városház nagytermében alakuló közgyűlését, melyre a részvényesek figyelmét e helyt is felhívjuk.

— **Vízvezeték.** Balázsfalva város képviselőtestülete, a vizmizeriakon segitendő, vízvezeték építésére 4000 fntot szavazott meg. A munkálatok már tavasszal megkezdődnek.

— **Magyar bál Balázsfalván.** A ba-

lázsfalvi magyar kaszinó e hó 13-án az „Univers” szálló nagytermében táncestet rendez. Az előjelekből ítélve, a bál igen sikeresnek és fényesnek ígérkezik.

— **A marosújvári polgári olvasókör** folyó hó 7-én delután tartotta meg rendes évi közgyűlést, melyen a körnek igen tisztelt elnöke, Pásztor Gyula, előre bejelentette lemondását; előadott indokait méltányolva, ámbar sajnálattal, a lemondást a közgyűlés elfogadta és a kör érdekében tett tevékenységét jegyzőkönyvileg köszönte meg. Tekintettel az alapszabályok szerinti határozatra, hogy a kör tisztviselői minden három évben újból választandók, az összes tisztviselői kar formászerű lemondása és elfogadása után egyhangulag megválasztott: ügykezelő és tisztviselő elnökül dr. Bikfalvi Károly m. kir. főorvos és Bőjt he Kálmán főszolgabíró, ki köszönetnyilvánítása mellett az elnöki széklet elfoglalva, azon ígéretet tette, hogy a közérdek, polgárság és iparosság jövőtanak szem előtt tartása leendő főtevékenése. Azt tőle kitelhetőleg tanácsadással, a kör és tagjai szellemi előhaladására felolvasások és magyarázatok által előmozdítva, oda fog hatni, hogy megtiszteltetésének és a bizalomnak mindenkor megfelelhessen. Alelnökül László József gyógyszerészt, ezután a kör bizalomteljes jegyzőjét, pénztárnokát és gazdáját, daczára lemondásuknak ifj. Borbély János, Boér György és Szilágyi Pál személyében, eddigi odaadó működésük elismerésével egyhangulag választotta meg. Azután, a jelenvolt főszolgabíró elnöke és hozzájárulása mellett, a választmányi tagok lettek megválasztva és egyéb a kört érdeklő ügyek s az alapszabályok módosítása lettek letargyalva, mely után Bőjt he főszolgabíró mint elnök a gyűlést bezárta.

— **Gyászhir.** Alórltak a vesztés fájdalmától vérző szívük mély bánatával tudatják, hogy forrón szeretett kedves fiók, a jó kis testvér, illetőleg unoka ifj. Schieszl Viktor f. hó 4-én éjjeli 2 órakor rövid betegség után élete 4-ik évében elhunyt. A mi angyalunk volt, Isten angyala lett! Szívünkről szakadt le, s szívünk soka — soka fog vérzeni! A drága kis ártatlan hült testem f. hó 5-én d. u. 2 órakor fognak a rom. kath. egyház szertartása szerint a zsidvei közös sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Örök béke lengjen a sírban is szeretett porai felett! Zsidve, 1897. februar 4-én. Schieszl Viktor mint atya, Schieszl Gizella mint anya, Schieszl Gizike mint testvér, Thát György mint nagypapa, Thát Károlina és özv. Schieszl Károlyné mint nagyanyák, Schieszl Károly, Thát Elemér nagybátyák, Varró Ferenczné Aranka, Thát Iona mint nagynénék.

— **Regény a kubai szabadságharozban.** A Párisban megjelenő République Cubaine, a kubai fölkélok hivatalos lapja, utolsó számában rendkívül érdekes történetet ír le, amelynek hőse egy magyar származású fiatal katona, Muzsik Károly. A kubai szabadságharc kitörésekor Muzsik a fölkélok táborába sietett. A mult hetekben a fölkélok vezetője Muzsik Károlyt szemelte ki amerikai csapatával, hogy hirt vigyenek Santa Clara-ba. A harmincz főnyi sereg átvágott Puerto Principe rengetegein s éppen egy szép pálmaligetbe értek, amikor a faközül hirtelen kiáltásokat hallottak. Óvatosan közeledtek az erdő védelme alatt a hangok felé és borzaszó jelenet tanúi lettek. Egy szépen épült hacienda állt lángokban

előttük. A ház előtt, fatörzshöz kötözve, állt egy fiatal, szép leány. Néhány spanyol katona röhögveatépdeszte ruháit s izzó zsarátnokot érintettek a talpához, hogy vallomásokot csikarjanak ki belőle. Eppen jókor érkeztek a fölkélok. Tűzeltek s a következő perczben a hóhércok vérükben fetrengtek. Muzsiknak első dolga volt a lányhoz ugrani, kiszabadította a kötelekekből és megcsókolta alélt, szép homlokát. Am ekkor egy ifju ugrott hozzá: Sennor — kiáltott — az én hugomat csak jegyese csókolhatja meg!

— Ha a szennora beleegyezik, — szolt Muzsik — a mai nap lesz életem legboldogabb napja.

Ennek a mesébe illő romantikus történetnek eljegyzés lett a vége. Csak az esküvőre nézve kötötte ki a lány, hogy majd akkor legyen, ha Kuba felszabadult. És a vitéz leány fáradhatatlanul részt vett a harcban, mindenütt Muzsik oldalán, akit Maceo nemesokara azzal bizott meg, hogy egy sereg amerikai, akik önkéntesekül jelentkeztek, vezessen a tengerpartról az ő táborába. Az amerikaiak a partokat őrző spanyol hadihajók miatt csak fegyvertelenül szállhattak ki Muzsik és Argamonte Matild harmincz emberrel volt a fegyveres kíséret. Guemados de Guinesig jól ment minden, de ott egy nagy, portyázó spanyol csapat ütött rajtuk. Kegeylemre nem lehetett számítani meg kellett menteni a fegyverteleneket és ez csak úgy volt lehetséges, ha föltartják Weyler vérebeit. Muzsik gyorsan intézkedett. Tizenöt embert az amerikaiakkal küldtek utmutatóul, a másik tizenötöt pedig Muzsik és Matild a spanyolok ellen fordult. Időt kellett nyerni. A fatörzsek mögött hátráltak lépcsőről-lépcsőre és sokáig föltartóztatták a spanyolokat. Csaknem minden golyójuk talált, de az ellenség végre észrevette tulsúlyát és rohamot intézett. Egymásután hullottak a fölkélok, végre Muzsik is elesett. Argamonte Matild oroszlanbátorsággal küzdött. Végre az ő nemes szívet is golyó furta át. Maceo könyezve hallotta hóseinek halálát s fogadást tett, hogy a szabad Kuba fővárosának első emléke Argamonte Matild és Muzsik Károly szobra lesz.

— **A magyar színész-világból.** Komlósy Ferencz, ezelőtt negyven évvel elsőrangú magyar színigazgató. 1834-ben nagy es jól rendezett társulatával Székesfehérvárott tartott előadásokat a megye pártfogása alatt. Egyik látványos darabban Tóth Pistát, az akkori legjelesebb szerelmes hőst, a villamuak kellett volna lesújtani. Az ehhez szükséges röppentyűt a társulat díszítője, Bajuszi, szokta volt készíteni. A remseges látványos játék a legjobb sikerrel folyt le s már csak az utolsó jelenet volt hátra, mikor a darab hőset sok büne megtorlásául a mennykőnek le kellett sújtani. Am a mennykő nem sült el; Tóth Pista hasztalan várta, keblét kifeszítve, ahova a röppentyűnek esni kellett volna. Hosszas szünet állt be, mignem végre Bajuszi, látván, hogy semmire sem mehet, az igazgatónak lekialtott: „Komlósy ur! a raketa nem sült el.” — „Hát most már mit csináljunk?” — kérde indulatosan az igazgató. — „Szurják le Tóth Pistát, azután majd meghal”, válaszolt amaz hidegvérrel s a hőst a közönség nagy kacajja közepett csakugyan le is szurták. A darabot ismételték, s Fülöp János tag ajánkozott, hogy majd ő készíti el a röppentyűt, s jót áll erette, hogy „sül”. Nagyobb biztonság okáért nem egyet, hanem ötöt csináltak. Az előadás ismét legjobb sikerrel folyt le egészen az utolsó jelenetig, de a röppentyű megint csak nem sült el, s a függönyt le kellett eresztetni. Alig, hogy lehullott, az egyik röppentyű sísteregni kezdett Ezt látva Bajuszi, örömmel kial-

tott: „Tóth ur, jöjjön ki hamar, hadd üsse meg a mennykő!” s egyszersmind a függönyt hirtelen felhuzta. A durranásra már a kifelé tóduló közönség megfordult, ugyan csak kaczagott, mikor az öt röppentyű egymásután pattogott el. Bajuszi pedig a szinpadra rohant s a közönség felé fordult e szavakkal: „Itt van ni! én nem tehetek róla, most már akár ötször is megúthette volna a mennykő Tóth Pistát, de nem jött ki!”

— **Visszaemlékezés.** Az ezredéves kiállítás kedves emlékei vonultak el lelkünk előtt, midőn megkaptuk a Mauthner Ödön budapesti magkereskedő idei főárjegyzékét, melynek borítékán az ezredéves kiállítás egyik gyöngye, az általános értelmű kéltett Mauthner-pavillon van ragyogó színnyomatban megörökítve. Kik az e pavillonban csoportosított nemcsitett magvakat szemlélték, nemcsak a belföldi közönségünk, hanem a szélrózsa minden irányából idesereglett külföldi látogatók is, mind beismerték, hogy a Mauthner cég nem csak méltó vetélytársa az angol, francia és amerikai világhírű magkereskedő cégeknek, hanem tulszárnyalta azokat. Élénken bizonyították ezt a pavillont körülvevő növénykincsek, a tündéres üde zöld finomszálú pázsit közt mint keretben meg-megújuló változatos virágpompa. Ugy a pázsitkeret, valamint a gyönyörű virágok mind a Mauthner-féle magvakból származtak. Az idén különben a Mauthner főárjegyzéke a legelső külföldi főárjegyzéket is határozottan felülmulta. A felette izlésesen rendezett igen gazdag (184 oldalra terjedő) füzet tartalma, érdekes újdonságainak tömkelege, nem hogy farsztaná az olvasót, hanem valódi élvezet gazdának és kertkedvelőnek egyaránt és fogalmat nyújt a Mauthner-féle magnagykereskedés óriás, sokoldalú vállalkozásáról. Mauthner ezen gyönyörű új főárjegyzékét régi vevőinek felszólítás nélkül is megküldi. Akik pedig csak ezután óhajtanak Mauthner zászlaja alá sorakozni, azok kérjék a cégtől levélben, vagy levelező-lapon az említett főárjegyzékét, melyet azután ingyen és bérmentve fognak megkapni.

Meteorologiai jelentés febr. 7-től febr. 10-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
7	58.4	-1.8	—	9	—		
7	2 56.6	+0.6	N ₂	10 * 0.4	+1.2	+1.8	
	9 55.5	-0.4	—	10	—		
7	55.8	-0.2	—	10 * 3.5			
8	2 56.2	+0.8	N ₁	10 * 6.8	+1.5	-2.0	
	9 58.3	+0.8	N ₁	10 * 5.2			
7	62.2	-2.0	N ₄	10 * 5.0			
9	2 63.9	-2.4	N ₄	10 * 3.0	-2.0	-4.7	
	9 65.7	-3.2	N ₂	10 * 0.8			
7	66.3	-4.7	N ₁	10	—		
10	2						
	9						

Kiállítás: Derülő és hideg.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1-10-ig. Borulat foka = 1-10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, △ = dara.

Közgazdaság.

Olaszország 1896. évi bortermése.

Mióta Olaszország az Ausztria és Magyarországgal kötött vám- és kereskedelmi szerződés értelmében rendelkezésére álló vámkedvezmény, melynek alapján az osztrák-magyar vámterületre 3 fnt 20 kros vámmal szállíthatja be borát; nálunk pedig a filloxera által tett pusztítások folytán a közönségesebb fajta — ugynevezett kommersz-áru — borok ára a múlt évtizedbeli áraknak több mint kétszeresére felszállt: azóta Olaszország szállítván a legtöbb bort a magyar piacra, érdekel bennünket az olaszországi bortermés ismerete.

Az olasz földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztérium hivatalos jelentése szerint (Bolletino di Notizie agrarie 1896. Num. 42.) Olaszország 1896. évi bortermése távirati tudósítások szerint a következőre becsülhető:

Piemonte mezőgazdasági kerületében az 1895. évi szüret 4,234.755 hl., 1896-ban 1,929.697 hl., az 1895. évi szüret az 1896. évi szüretnek 46 százaléka.

Lombardiában 1895-ben 1,640.988 hl., 1896-ban 1,032.722 hl., 63 százalék.

Venetóban 1895-ben 1,195.165 hl., 1896-ban 952.306 hl., 80 százalék.

Liguriában 1895-ben 323.231 hl., 1896-ban 238.798 hl., 74 százalék.

Emiliában 1895-ben 2,650.089 hl., 1896-ban 2,039.583 hl., 77 százalék.

Marche ed Umbriában 1895-ben 1,686.639 hl., 1896-ban 1,878.206 hl., 111 százalék.

Toscanában 1895-ben 2,597.693 hl., 1896-ban 2,741.745 hl., 106 százalék.

Laizoban 1895-ben 454.507 hl., 1896-ban 499.958 hl., 110 százalék.

Meridionale Adriatica 1895-ben 2,472.412 hl., 1896-ban 3,575.417 hl., 145 százalék.

Meridionale mediterranea 1895. 2,255.587 hl., 1896-ban 2,559.131 hl., 113 százalék.

Siciliában 1895-ben 4,257.783 hl., 1896-ban 3,558.749 hl., 84 százalék.

Sardeganában 1895-ben 476.977 hl., 1896-ban 366.780 hl., 77 százalék.

Összesen az olasz királyságban az 1895. évi szüret 24,245.836 hl., 1896-ban 21,373.092 hl., az 1895-ik évi szüret az 1896-ik évi szüretnek 88 százaléka.

Az egész Olaszország bortermése tehát a múlt évi 24 millió hektoliterről 21 millióra (88%-ra) csökkent. Amely kerületekben legnagyobb a csökkenés, ezt a hivatalos jelentések szerint leginkább a tulságos sok eső és heves zivatarok okozták; a peronoszpora Lombardia, Liguria, Emilia és Marche ed Umbria területén, a filloxera Siciliában tett nagyobb károkat.

Szántó Menyhért.

Oroszország borfogyasztása. Oroszország legnagyobb részben saját területén termelt borokat fogyaszt. (Szesztartalmuk 7—13° közt ingadozik.) Az egész birodalom évi bortermelése átlag kerek negyedfél millió hl.-re rug. Ebből a mennyiségből terem:

a Kaukázuson inneni részen (Ciskaukázia)	366.000 hl.
a Kaukázuson túli részen (Transkaukázia)	1.260.900 "
Besszarábiában	1,500.000 hl.
Krímében	185.000 "
a Don folyó területén	36.000 "
Kherson, Podólia és Jekaterinoszláv szőlőiben	70.000 "

A besszarábiai bor gyarló minőségű. A Kaukázuson inneni rész bortermésének 2/3-át szeszkesztésre használják föl. A don-vidéki mustokból főleg pezsgőt gyártanak. Külföldről az orosz birodalom átlag 80 000 hektoliter hordó bort és ezekivil 800.000 palackot importál, mely utóbbi mennyiség 2/3-a pezsgőbor. Az összes import értéke 20 millió frank. Oroszország eddigi bor-exportja alig jöhet figyelembe, mert mindössze csak háromezer hektoliter.

Piaci árak.

Nagy-piac, 1897. február 7

Buza legjobb	1	véka	1.-
" közepeszerű	"	"	90
Kétszeres legjobb	"	"	80
" közepeszerű	"	"	75
Rozs legjobb	"	"	80
" közepeszerű	"	"	75
Zab legjobb	"	"	50
" közepeszerű	"	"	54
Kukorica (tengeri)	1	véka	60
Burgonya	"	"	30
Széna legjobb	"	egy szekér	8.-
Szalma legjobb	"	"	2.-
Bikkfa 1 köbm. keresztirányú nélkül, 1 m hosszú	"	"	3-50
Cserfa 1 "	"	"	2 50
Tölgyfa 1 "	"	"	3.-
Faszén kemény	"	egy hektoliter	1 80

Marhahús	1 kilogramm	— 38
Sertéshús	"	— 48
Szalonna	"	65—75
Diszózsír	"	— 80
Vöröshagyma	"	—
Fokhagyma	"	—

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY, TÜRÖK BERTALAN.

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

Eladó kerékpár.

Egy egészen új kerékpár, chicagói rendszer, angol gyártmány, teljesen felszerelve.

becsértékben eladó.

Bővebb felvilágosítást nyújt e lap kiadó-hivatala.

1024 1-3

Mi iszik
Kathreiner-féle
Kneipp-maláta-kávét?

Mindenki a ki félt az egészségét és mégsem akar lemondani a kávé megszokott kellemes élvezetéről. Mert a Kathreiner-kávé hozzátétele által elvész az idegizgató bakbávének általánosan ismert és rendes használatnál annyira egészségrontó hatása.

Mindenki a kinek egészségét valami megrontotta. Különösen ideg- s gyomorbántalmakban szenvedőknél sok ezer esetben a legégszégesebb és a legkönnyebben megemészthető italnak bizonyult a tiszta Kathreiner-kávé.

Minden asszony és gyermek, akiknek gyöngye szervezetre különösen jótékony hatással van a tápláló Kathreiner-kávé s a kik kellemes, enyhe íze miatt, úgy bakbávéizzal keverve, mint tisztán nagyon szeretik.

Mindenki a ki a háztartásban takarékos, de izletes és a mellet egészséges kávéval mégsem akar magától megvonni. Takarékosági szempontból is ajánlható a Kathreiner-kávé akár bakbávéval vegyítve, akár tisztán.

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávé

valóban egészséges és osaládi kávé, a mely szemekben a legjobb malátából készült; a bakbávé kedvelt ízét a Kathreiner-féle gyártási módja meg neki, a mely a leghíresebb szaktekintélyektől elismerve minden művelt államban tért hódított. Csak a Kathreiner-kávé egyesíti magában a bakbávé kellemesen ingerlő ízét és a maláta kávének egészséges, orvosilag elismert és megerősített előnyeit.

Kérelem: Tévedések és megkárosodás ki-kerülése végett bevásárlás alkalmával tessék jól vigyázni az eredeti dobozra, a melyen ez a felírás van **Kathreiner.**

Az olyan csomagban, amelyen nincs rajta a Kathreiner név, hamisított kávé van.

999 3-12

Ajánlkozik

házfelügyelőnek, házőrzőnek vagy a legbizalmasabb teendők teljesítésére egy jóerkölcsű keresztény magányos ember jó bizonyítvánnyal, de csakis előkelő uri családhoz, vagy vidékre báróhoz. Beszél magyarul, németül és románul. Fizetése legyen egy kis szoba.

Értekezhetni a „Közérdek” kiadóhivatalában.

1019 2-3

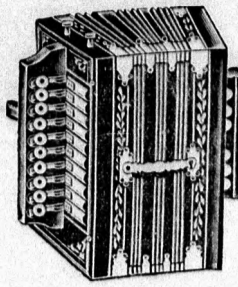
Borseprő!

Borseprőt keresek megvételre napi ár szerint. Ugyiszintén elfogadom azt **kifőzésre** előnyös feltételek mellett.

Értekezni lehet velem személyesen bármely időben. Tisztelettel
Nagy-Enyed, 1897. febr. hó.

Paulini Rudolf,

1020 3-5 Szentkirály-utca 14. sz.

Csak **4 frt 50** krért

szállítom világhírű

„BOHEMIA“

harmonikát hosszú billentyűkkel és valódi gyöngyház díszítéssel. Ezen harmonika 2 dupla fúvóval és 11 ráncos, erős fúvóval bir összerakható érezsarkokkal. — A hangok egyes lemezekre vannak alkalmazva, miért is a harmonikának gyönyörű orgonához hasonló hangja van.

40 hangu	2 Reg.	15 1/2	×	33 cm. nagy	4 frt 50 kr.
60 "	3 "	17	×	34 "	5 " 50 "
80 "	4 "	17 1/2	×	34 1/2 "	6 " 50 "

Iskola ingyen, portó és csomagolás 60 kr. Képes árjegyzékek ingyen

852 15-20

C. A. Schuster harmonika gyáros Markneukirchen 7. S.

Szétküldés vámmentesen, csak utánvétellel. Csere megengedtetik. **Viszontárusítók kerestetnek.**

MEGHIVÓ.

A Nagyenyedi Papíráru-gyár és Könyvnyomda
Részvénytársaság

alakuló közgyűlését

a városház üléstermében

1897. február hó 14-én délután 4 órakor tartja meg,
melyre a részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Az alapítók.

A balázsfalvi takarékpénztár részvénytársaság

VII-ik

rendes közgyűlését

1897 évi február 21-én délelőtt 10 órakor

tartja meg az intézet helységében, melyre a t. ez. részvényeseket tisztelettel meghívja

az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Az igazgató-választmány jelentése az 1896 évi üzletéről.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A számadók felmentése.
4. A nyereségre vonatkozó előterjesztés jóváhagyása.
5. Az alapszabályok 25. §-a alapján 3 igazgatósági tag választása.

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen szavazati jogukat gyakorolni óhajtnak, felkéretnek az alapszabályok 16 §-a értelmében, részvényeiket a közgyűlés előtt 24 órával a társaság pénztáránál Balázsfalván, vagy N.-Enyeden a kiegészítő takarékpénztárnál térítvény mellett letéteményezni.

Az igazgatóság.